

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLECİK BOZÜYÜK BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	37

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	3
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: MDV Kayıtlı Değerleri ile Amortisman Tutarlarının Karşılaştırılması (TL).....	13

KISALTMALAR

KDV:	Katma Değer Vergisi
kW:	Kilo Watt (güç birimi)
kWh:	Kilo Watt saat (enerji birimi)
OSB:	Organize Sanayi Bölgesi
PTT:	Posta ve Telgraf Teşkilatı
TÜFE:	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜPRAŞ:	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklar İçin Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması

B. Diğer Bulgular

1. Atık Toplayıcıların Kayıt Altına Alınması ve Atıkların İzin Verilmeyen Kişiler Tarafından Toplanması, Taşınması ve Depolanmasının Önlenmesine İlişkin Gerekli İşlemlerin Tamamlanmaması

2. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

3. Atıksu Gelirlerinin Atıksu İle İlgili Hizmetlerin Dışında Kullanılması

4. Belediye İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması

5. Belediye Sınırları İçerisinde Eğlence Vergisine Tabi Faaliyet Gösteren İşyerlerine İlişkin Tahakkuk ve Tahsilatın Yapılmaması

6. Belediyece Hafriyat Harcının Yanında Hafriyat Döküm Ücreti Alınması

7. Belediyeye Ait Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması

8. Bordür Alımı Teknik Şartnamesinde Rekabeti Azaltıcı Koşullara Yer Verilmesi

9. Akaryakıt Alım İşlemleri İle İlgili Süreçlerde Eksiklikler Bulunması

10. Geliştirme Alanı Vasfı Taşıyan Bölgelerde Teknik Altyapı Bedeli Alınmadan Yapı İzni Verilmesi

11. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Müteahhitlerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

12. Organize Sanayi Bölgesi Kanununa Göre Belediyeye Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması

13. Su Güvence Bedellerinin Abonelere İadesi Sırasında Güncellenmemesi

14. Su ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bozüyük Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su ve atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Bozüyük Belediyesinin karar organı olan belediye meclisi, biri belediye başkanı olmak üzere 26 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok iki adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Bozüyük Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı birim bulunmamaktadır. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 2 ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 olmak üzere toplam 4 başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 16 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	211	86
Sözleşmeli Personel	-	34
Kadrolu İşçi	106	64
Geçici İşçi (Vizeli İşçi)	-	-
Toplam	317	184
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	297

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 3 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Bozüyük Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Bozüyük Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	25.384.000,00	10.120.000,00	1.827.515,72	37.191.515,72	34.630.575,49	2.560.940,23	0,00
				-140.000,00				
02	Sosyal Güvenlik Kurum. Dev. Primi Giderleri	3.812.000,00	815.000,00	912.484,28	5.539.484,28	5.115.796,18	423.688,10	0,00
				0,00				
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	86.342.000,00	54.265.000,00	21.048.224,72	152.154.357,87	135.202.874,72	8.553.715,15	8.397.768,00
				-9.500.866,85				
04	Faiz Giderleri	100.000,00	0,00	0,00	100.000,00	23.112,80	76.887,20	0,00
				0,00				
05	Cari Transferler	7.513.000,00	4.250.000,00	1.054.000,00	12.792.000,00	11.161.244,95	1.630.755,05	0,00
				-25.000,00				
06	Sermaye Giderleri	34.849.000,00	23.550.000,00	4.325.642,13	51.497.642,13	45.316.737,62	-7.862.505,49	14.043.410,00
				-11.227.000,00				
07	Sermaye Transferleri	700.000,00	0,00	0,00	700.000,00	584.011,66	115.988,34	0,00
				0,00				
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				0,00				
09	Yedek Ödenek	8.300.000,00	0,00	0,00	25.000,00	0,00	25.000,00	0,00
				-8.275.000,00				
Toplam		167.000.000,00	93.000.000,00	0,00	260.000.000,00	232.034.353,42	5.524.468,58	22.441.178,00

Bozüyük Belediyesinin 2022 mali yılı 167.000.000,00 TL başlangıç bütçesine 93.000.000,00 TL ek bütçe ilave yapılarak toplam 260.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde 232.034.353,42 TL bütçe gideri yapılmış, 5.524.468,58 TL ödenek ise iptal edilmiş

ve 2023 yılına 22.441.178,00 TL ödenek devir olmuştur.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	18.380.000,00	0,00	38.410.048,56	4.730,47	38.405.318,09	208,95
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gel.	24.700.000,00	0,00	29.169.132,76	128.484,24	29.040.648,52	117,57
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	1.420.000,00	0,00	1.013.338,47	0,00	1.013.338,47	71,36
05- Diğer Gelirler	93.000.000,00	35.000.000,00	158.367.375,05	199,63	158.367.175,42	123,72
06- Sermaye Gelirleri	29.500.000,00	58.000.000,00	6.432.111,99	0,00	6.432.111,99	7,35
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	167.000.000,00	93.000.000,00	233.392.006,83	133.414,34	233.258.592,49	139,68

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %139,68 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri beklenenin üstünde (%208,95), Teşebbüs ve Mülkiyet gelirleri beklenenin üstünde (%117,57), Alınan bağış ve yardımlar (%71,36), Diğer gelirler beklenenin üstünde (%123,72), Sermaye gelirleri ise beklenenin altında (%7,35) olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirindeki artış Elektrik Tüketim Vergisi ve Emlak vergisindeki artışlardan kaynaklanmış olup, kent meydanı ve yer altı otoparkı projesinde oluşan gecikmeler neticesinde projedeki dükkanların satışı yapılamamış ve bu nedenle de Sermaye gelirindeki gerçekleşme oranı beklentinin altında kalmıştır.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Toplam Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	35.504.000,00	34.630.575,49	97,54
02- Sosyal Güvenlik Kurum. Devlet Pr. Gid.	4.627.000,00	5.115.796,18	110,56
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	140.607.000,00	135.202.874,72	96,16
04- Faiz Gideri	100.000,00	23.112,80	23,11
05- Cari Transferler	11.763.000,00	11.161.244,95	94,88
06- Sermaye Giderleri	58.399.000,00	45.316.737,62	77,60
07- Sermaye Transferleri	700.000,00	584.011,66	83,43
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	8.300.000,00	0,00	0,00
Toplam	260.000.000,00	232.034.353,42	138,94

Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri %138,94 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gider bütçesinde tabloda da görüldüğü üzere başlangıç bütçesinde öngörülen tutarları aşan bölümlere kanuni sınırlar içerisinde aktarma yoluyla gerekli kayıtlar yapılarak ödenekler aşılmadan ödenek üstü herhangi bir harcamaya müsaade edilmemiştir. Personel harcamalarına ilişkin gider kalemleri kanuni sınırın altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son 2 yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	12.643.178,67	15.755.980,18	38.410.048,56	24,62	143,78
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	19.849.407,84	22.248.952,19	29.169.132,76	12,09	31,10
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.464.357,45	952.892,27	1.013.338,47	-34,93	6,34
Diğer Gelirler	60.160.970,92	83.565.596,25	158.367.375,05	38,90	89,51
Sermaye Gelirleri	98.732,38	665.894,56	6.432.111,99	574,44	865,94
Toplam	94.216.647,26	123.189.315,45	233.392.006,83	30,75	89,46
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	243.257,38	164.117,39	133.414,34	-32,53	-18,71
Net Toplam	93.973.389,88	123.025.198,06	233.258.592,49	30,91	89,60

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 110.233.394,43 TL'lik artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 60.446,20 TL, vergi gelirlerinde 22.654.068,38 TL, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 6.920.180,057 TL, diğer gelirlerde 74.801.778,80 TL ve sermaye gelirlerinde 5.766.217,43 TL artış meydana gelmiştir. Özellikle vergi gelirleri ve sermaye gelirleri toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Yapılan inceleme neticesinde, vergi gelirindeki artış Elektrik Tüketim Vergisi ve Emlak Vergisindeki artışlardan, sermaye gelirlerindeki artış kapalı pazar yeri dükkan satışlarından, diğer gelirlerin artış nedeni ise merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardaki artıştan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	18.175.002,28	22.078.003,70	34.630.575,49	21,47	56,86
SGK Devlet Prim Giderleri	2.682.660,25	3.261.114,29	5.115.796,18	21,56	56,87
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	44.772.835,30	59.652.708,81	135.202.874,72	33,23	126,65
Faiz Giderleri	261.927,86	97.292,30	23.112,80	-62,86	-76,24
Cari Transferler	4.622.488,76	6.143.449,98	11.161.244,95	32,90	81,68
Sermaye Giderleri	12.722.475,29	13.632.190,57	45.316.737,62	7,15	232,42
Sermaye Transferleri	402.775,76	498.055,19	584.011,66	23,66	17,26
Toplam	83.640.165,50	105.362.814,84	232.034.353,42	25,97	120,22

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 126.671.538,58 TL artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 12.552.571,79 TL, sosyal güvenlik kurumlarına prim giderlerinin 1.854.681,89-TL, mal alım ve hizmet giderlerinde 75.550.165,91 TL, cari transferlerde 5.017.794,97 TL, sermaye giderlerinde 31.684.547,05 TL, ve sermaye transferlerinde de 584.011,66 TL'lik bir artış olmuş, faiz giderlerinde 74.179,50 TL azalış olmuştur. Mal ve hizmet alımındaki artış belediye personel şirketi çalışanları için ödenen hakedişten, sermaye giderlerindeki artış nostaljik tramvay görünümlü lastik tekerlekli araç alımı ve kent meydanı ve yer altı otoparkı yapım işlerinden kaynaklanmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 186.370.534,52 TL, Faaliyet Geliri 244.048.505,09 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 57.677.970,57 TL olarak gerçekleşmiştir.

Bozüyük Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	BOZÜYÜK BELEDİYESİ PERSONEL A.Ş.	100.000,00	100.000,00	100,00
2	METRİSTEPE İMAR İNŞAAT EĞİTİM GIDA TURİZM ORGANİZASYON TİCARET LTD.ŞTİ.	1.000.000,00	1.000.000,00	100,00
3	AKSA BİLECİK BOLU DOĞALGAZ A.Ş.	18.000.000,00	356.400,00	1,98

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Bozüyük Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

---

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3'üncü mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci

maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Yapılan değerlendirmede;

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları, görev tanımı ve dağılımlarının yazılı olarak belirlendiği, teşkilat şemasının ve teşkilat semasında yetki ve sorumluluk dağılımlarının gösterilecek şekilde hazırlandığı, "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına yönelik her personele Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre bilgi verildiği ve imzalanan sözleşmenin personelin dosyasına konduğu, Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının tam olarak belirlendiği ve kurum çalışanlarına duyurulduğu, hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlenmediği,

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik planın zamanında yayımlandığı ve içerik açısından mevzuata uygun olduğu, İdare performans programının içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlandığı ve zamanında yayımlandığı, iç kontrol risklerinin tanımlanmasına ve risklerin değerlendirilmesine yönelik bazı çalışmaların yapılmış olduğu,

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçlerinin hazırlandığı ve

personale duyurulduğu, yetki devirlerinin mevzuata uygun olarak yapıldığı ve imza yetki yönergesinin mevcut olduğu, yapılan görevlendirmelerde, faaliyet veya mali karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrolü hazırlanan görev çizelgelerinde faaliyetlerin yürütülmesi sırasında bunların farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulduğu, İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetlerinin belirlenmediği, her birim tarafından faaliyet alanları ve risklerin belirlenip, önleyici yönlendirici ve tespit edici önlemlerin alınıp kontrol mekanizmaları oluşturularak birim üst düzey yöneticisi tarafından risklerin azaltılmasının sağlanması hedeflendiği, ön mali kontrol sisteminin, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulduğu, görevler ayrılığı ilkesine dikkat edildiği, İdarenin ön mali kontrol yönergesinin mevcut olmadığı, hazırlanmaya başlandığı,

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporunun içerik olarak mevzuata uygun olarak hazırlandığı, İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının mevcut olduğu ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygun olduğu,

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, iç kontrol uyum eylem planı grubu ve iç kontrol izleme ve yönlendirme grubu oluşturulduğu fakat etkin bir şekilde yürütülmediği, iç denetim biriminin kurulmadığı bu sebeple iç kontrol sistemine ilişkin iç denetim çalışmasının mevcut olmadığı,
görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bozüyük Belediyesinin 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklar İçin Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması

Amortisman tabi maddi duran varlıklar için hesap alt kodları itibariyle yapılan incelemede, kayıtlı maddi duran varlık tutarından daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; hangilerinin amortisman tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı, varlıkların ilk defa amortisman hesaplanmasına esas alınacak değer kayıtlı olduğu, ancak, enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş olan varlıklar için amortisman hesaplanmasına esas alınacak değer düzeltme sonucu ortaya çıkan değer olduğu, bir varlık için yapılan harcamaların, varlığın iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılması sonucunu doğurması durumunda amortisman hesaplaması varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından amortisman tabi maddi duran varlıklarda yer alan kayıtlı tutarlar aşılmayacak şekilde amortisman ayrılması gerekmektedir.

Tablo 8: MDV Kayıtlı Değerleri ile Amortisman Tutarlarının Karşılaştırılması (TL)

Hesap Kodu	Hesap Adı	MDV Kayıtlı Değer	MDV Birikmiş Amortisman Toplamı	Fazla Ayrılan Amortisman Tutarı
253.02.02.00.00	İNŞAAT MAKİNELERİ VE ALETLERİ	89.187,23	110.806,68	21.619,45
253.02.03.00.00	ATÖLYELE MAKİNELERİ VE ALETLERİ	313.692,77	479.189,24	165.496,47
253.02.09.00.00	AYIRMA, SINIFLANDIRMA MAKİNELERİ	6.224,50	21.470,94	15.246,44
253.02.10.00.00	MATBAACILIKTA KULLANILAN MAKİNE VE ALETLER	15.434,19	27.273,49	11.839,30

253.03.02.00.00	BESLENME, GIDA VE MUTFAK CİHAZ VE ALETLERİ	325.999,39	410.596,75	84.597,36
253.03.03.00.00	KURTARMA AMAÇLI CİHAZ VE ALETLER	7.500,00	52.513,54	45.013,54
253.03.05.00.00	TIBBİ VE BİYOLOJİK AMAÇLI CİHAZLARI VE ALETL.	50.104,50	71.951,82	21.847,32
253.03.06.00.00	ARAŞTIRMA VE ÜRETİM AMAÇLI CİHAZLARI VE ALET.	397.633,58	480.892,43	83.258,85
253.03.07.00.00	MÜZİK ALETLERİ VE AKSESUARLARI	37.328,45	49.481,01	12.152,56
253.03.08.00.00	SPOR AMAÇLI KULLANILAN CİHAZ VE ALETLERİ	120.824,02	690.218,52	569.394,50
254.01.06.00.00	MOPET VE MOTOSİKLETLER	17.500,00	19.200,00	1.700,00
254.01.07.00.00	MOTORSUZ KARA ARAÇLARI	9.100,00	216.746,28	207.646,28
255.01.01.00.00	DÖŞEME DEMİRBAŞLARI	142.201,91	242.595,48	100.393,57
255.01.02.00.00	TEMSİL VE TÖREN DEMİRBAŞLARI	37.975,92	148.800,61	110.824,69
255.01.03.00.00	KORUYUCU GİYSİ VE MALZEMELER	167.342,10	232.682,33	65.340,23
255.02.01.00.00	BİLGİSAYARLAR VE SUNUCULAR	668.295,48	1.173.991,09	505.695,61
255.02.03.00.00	TEKSİR VE ÇOĞALTMA MAKİNELERİ	34.340,00	75.255,27	40.915,27
255.02.04.00.00	HABERLEŞME CİHAZLARI	383.715,50	587.964,92	204.249,42
255.03.02.00.00	MİSAFİRHANE,KONAKLAMA VE BARINMA AMAÇLI MOB.	68.584,89	536.931,55	468.346,66
255.03.05.00.00	SEMİNER VE SUNUM AMAÇLI ÜRÜNLER	3.165,25	7.899,90	4.734,65
255.04.01.00.00	YEMEK HAZIRLAMA EKİPMANLARI	24.136,71	32.301,22	8.164,51
255.05.04.00.00	KORUMA ALTINA ALINAN HAYVANLAR	4.666,76	8.521,76	3.855,00
255.07.04.00.00	BİLGİ SAKLAMA ÜNİTELERİ	22.225,01	48.468,05	26.243,04
255.08.01.00.00	EĞİTİM MOBİLYALARI VE DONANIMLARI	82.545,15	102.556,66	20.011,51
255.08.02.00.00	ÖĞRENMEYİ KOLAYLAŞTIRICI EKİPMANLAR	80.691,58	103.730,30	23.038,72
255.09.01.00.00	DOĞA SPORLARINDA KULLANILAN DEMİRBAŞLAR	21.475,01	32.538,80	11.063,79
255.09.02.00.00	SALON SPORLARINDA KULLANILAN DEMİRBAŞLAR	143.286,24	180.518,78	37.232,54
255.09.03.00.00	SAHA SPORLARINDA KULLANILAN DEMİRBAŞLAR	3.437,27	5.722,62	2.285,35
255.09.99.00.00	DİĞER SPORLARINDA KULLANILAN DEMİRBAŞLAR	15.639,20	63.609,24	47.970,04
255.10.03.00.00	YANGIN SÖNDÜRME VE TEDBİR CİHAZ VE	31.763,34	37.034,63	5.271,29

	ARAÇLARI			
255.12.02.00.00	BÜRO MALZEMELERİ	1.350,00	4.804,00	3.454,00
255.99.02.00.00	SEYYAR TANKLAR VE TÜPLER	18.880,00	19.268,12	388,12
TOPLAM		3.346.245,95	6.275.536,03	2.929.290,08

Yukarıdaki tabloda yer alan hesaplama göre İdare bilançosunda 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabı 2.929.290,08 TL fazla olarak yer almaktadır. Her ne kadar mali tablolar kesinleştikten sonra İdarece düzeltmeler yapılsa da yapılan düzeltmelerin 2022 yılı mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır. Sonuç olarak müteakip yıllarda da maddi duran varlığın kayıtlı değerini aşacak şekilde amortisman ayrılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Atık Toplayıcıların Kayıt Altına Alınması ve Atıkların İzin Verilmeyen Kişiler Tarafından Toplanması, Taşınması ve Depolanmasının Önlenmesine İlişkin Gerekli İşlemlerin Tamamlanmaması

Atık toplayıcıların kayıt altına alınması ve atıkların izin verilmeyen kişiler tarafından toplanmasının, taşınmasının ve depolanmasının önlenmesine ilişkin yapılması gerekli işlemlerin tamamlanmadığı görülmüştür.

Belediyelerin hizmet alanları içerisinde plastik, kağıt ve metal gibi değerlendirilebilir atıkların toplanması konusunda herhangi bir işletmeye bağlı olmaksızın atık toplayıcılığı yapanlar ile ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 28.03.2022 tarih ve 2022/6 sayılı atık toplayıcıları konulu genelge yayınlanmış olup, anılan Genelge kapsamında belediyeler tarafından çalışma usul ve esaslarının belirlenerek ilk meclis toplantı gündemine alınması ve karara bağlanması gerekmektedir. Yapılan incelemede Bozüyük Belediye Meclisinde bu konuya yönelik bir karar alınmadığı görülmüştür.

Anılan Genelge kapsamında özetle Belediye sınırlarında atık toplayıcılığı faaliyetinde bulunan 18 yaş üzeri şahısların kayıt altına alınarak belediyelerce belirlenecek tipte iş kıyafeti ve iş güvenliği ekipmanı kullanımının sağlanması, toplanacak atıkların çevre lisanslı atık işleme tesislerine teslimi ve bu atıkların izin verilmeyen kişiler tarafından toplanmasının, taşınmasının

ve depolanmasının önlenmesine yönelik tedbirlere yer verilmiştir.

Genelge gereğince Belediyeler tarafından atıkların izin verilmeyen kişiler tarafından toplanması, taşınması ve depolanmasına hiçbir şekilde müsaade edilmemesi ve güvenliğin temini için zabıta ve emniyet birimlerinin katkı sağlaması öngörüldüğünden, izinsiz atık toplayan şahıslarla daha etkin müdahale edilmesi gerekmekte olup, bu husus kayıt dışılığın da önlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Ancak, Bozüyük Belediyesi 2005 yılında kurulan Bilecik Belediyeler Birliğine üye durumda olup, görev alanındaki geri kazanılabilir atık ve diğer atık olmak üzere kaynağında ayrı biriktirilen atıkların birbirleriyle karıştırılmadan toplanmasına yönelik altyapının oluşturulması ve atık yönetimine ilişkin Bozüyük Belediyesinin tüm yetki ve yükümlülükleri Bilecik Belediyeler Birliğine devredilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 28.03.2022 tarih ve 2022/6 sayılı atık toplayıcıları konulu genelgesi kapsamında atık toplayıcıların kayıt altına alınması ve atıkların izin verilmeyen kişiler tarafından toplanmasının, taşınmasının ve depolanmasının önlenmesine ilişkin iş ve işlemlerin Bilecik Belediyeler Birliği nezdinde girişimlerde bulunularak tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2022 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Bozüyük Belediyesinde çalışan 64 işçi için Personel İzin Durumu Tablosu incelenmiş, 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan söz konusu işçilerin birçoğunun yıllık izinlerini düzenli bir şekilde kullanmadığı, geçmiş yıllardan devreden izinlerinin olduğu, bazı işçilerin ise 350 güne varan kullanılmayan ücretli yıllık izinlerinin bulunduğu görülmüştür. 31.12.2022 tarihi itibarıyla 64 işçinin toplam 4.310 gün birikmiş yıllık izni bulunmakta olup, kullanılmayan bu yıllık izinlerin 2022 yılı yevmiyesi ile İdareye maliyetinin 1.397.733,00 TL olacağı hesaplanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan

işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Atıksu Gelirlerinin Atıksu İle İlgili Hizmetlerin Dışında Kullanılması

Bozüyük Belediyesince atıksu arıtma tesisi yatırımına ihtiyaç duyulmasına rağmen atıksu ile ilgili hizmetlere ayrılması gereken atıksu gelirlerinin büyük çoğunluğunun belediyenin başka hizmetlerinde kullanıldığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların, bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu, bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı, bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı, atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu, Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde Sürdürülebilir atıksu hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır.

İdarenin atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Belediyenin ilgili birimlerinden alınan verilere göre 2014-2022 yıllarını kapsayan 9 yılda idarenin atıksu geliri KDV hariç 19.504.324,79 TL'dir. Belediyenin arıtma tesisi bulunmadığından İdarece, atıksu toplama, arıtma ve arıtılmış suyun bertarafıyla ilgili önemli bir maliyete de katlanılmamıştır. Her ne kadar İdarece yeni atıksu hattı, bacası vs gibi yatırımlar yapılmış olsa da bu yatırımlar, kanalizasyon harcamalarına katılma payının konusudur. Dolayısıyla atıksu gelirlerinin, atıksuyun toplanması, arıtılması ve arıtılan atıksuyun bertarafına yönelik giderlerde kullanılması gerekmektedir. Belediyenin atıksu arıtma tesisi olmamasına rağmen, atıksu gelirlerinin büyük çoğunluğunun geçmişten beri başka alanlarda kullanılması sebebiyle atıksu arıtma tesisi yapılamamış, atıksular arıtılmadan alıcı ortama bırakılmak zorunda kalmıştır. Bu şekilde akarsu ve ırmaklar başta olmak üzere çevreye ve insan sağlığına zararlı bir kirlilik kamu kurumu eliyle oluşturulmuş olmaktadır.

Kanun koyucu tarafından çevre kirliliği esas alınarak atıksu gelirlerinin atıksu hizmetlerinde kullanılması gerektiği kuralı ile bu gelirler tahsisli hale getirilmiştir. Her ne kadar atıksu ile ilgili hizmetlere yönelik fazla harcamanın gerekmediği dönemlerde bütçe imkanları doğrultusunda bu gelirler belediyenin başka hizmetlerinde kullanılabilse de belediyenin atıksu arıtma tesisi bulunmadığından konuyla ilgili önemli bir yatırıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu halde atıksu gelirlerinin başka alanlarda kullanılması yukarıdaki mevzuat ile çelişmektedir.

Sonuç olarak idarenin Kanun ve Yönetmelikler ile belli hizmetlere tahsisli hale getirilen gelirleri tahsis amacına uygun olarak kullanılmalıdır.

BULGU 4: Belediye İçmesuyu İletim ve Dağıtım Sistemlerindeki Su kayıpları Miktarının Azaltılmasına İlişkin Çalışmalara Başlanmaması

Küresel ısınma ve onun etkisiyle ortaya çıkan iklim değişikliği ile birlikte son zamanlarda görülen kuraklık nedeniyle içmesuyu temin edilen kaynaklardaki su seviyelerinde ciddi azalmaların yaşanması gerçeği ve yakın gelecekte bu sebeple kesintisiz içmesuyu temininde sorunlarla karşılaşılacağı öngürüsüne rağmen içme suyu iletim ve dağıtım sistemindeki su kayıp kaçaklarıyla ilgili 31.12.2022 tarihi itibarıyla etkin çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalarda ülkemiz genelinde bugün itibarıyla kümülatif yağışlar ortalamasında uzun yıllar ortalamalarına azalma meydana geldiği, bu yağışlardaki azalmaların özellikle İç Anadolu, Marmara ve Ege Bölgesinin bir kısmında daha şiddetli kendini gösterdiği, özellikle yağış azlığından dolayı içme suyu kaynaklarındaki su seviyelerinin hızlı bir şekilde düşmeye başlaması ile bazı şehirlerin kullanılabilir içme suyu kaynaklarındaki su rezervlerinin kritik seviyelere ulaştığı belirtilmektedir.

Diğer taraftan, gerek nüfus artışı gerekse de son dönemde yaşanan pandemi süreci nedeniyle suya olan talebin artması, iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi vb. hususlar suyun kaynaktan aboneye kadar iletim ve dağıtımının verimli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel idareler ölçeğinde su kayıp, kaçaklarının etkin yönetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlıkları tarafından düzenlemeler yapılmıştır.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği ve buna ilişkin Teknik

Usuller Tebliği yayımlanmıştır. Mezkur mevzuat çerçevesinde ilçe/belde belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar ise en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler.

Bununla birlikte yine Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından Bozüyük Belediyesine gönderilen 15.02.2021 tarih ve 51608 sayılı dağıtımlı yazıda belediyelerin su kaynağından musluğa kadar su kayıplarının azaltılmasına ilişkin çalışmaları yapmaları gerektiği aksi takdirde su kayıplarını azaltmayan idarelerin yeni su kaynağı/kaynaklarının tahsislerine ilişkin taleplerin Bakanlığın ilgili idarelerince dikkate alınmayacağı” belirtilmektedir.

Ayrıca, 6 Ekim 2021 tarihinde “İçme Suyu Sistemlerinde Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi” yayımlanmıştır. Bu genelge ile konunun belediye başkanı seviyesinde sahiplenilmesi hedeflenmiştir.

Yukarıda bahsedilen tüm nedenlerle su kayıp kaçakları iki esas üzerine incelenmelidir. Birincisi ve en önemlisi; söz konusu kayıp kaçak oranı Bakanlık Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne belirlenen seviyelere ve bu seviyenin de altına doğru verilerle indirilmediği sürece gelecekte içme ve kullanma suyu temini ve tahsisi ile ilgili problemlerle karşılaşılabilir olacaktır. İkincisi ise, önemli mali kayıplar sebebiyle yatırımların finansmanı sorunu ve birçok maliyete katlandıktan sonra gerçekleşen kayıp kaçak sebebiyle suyun Bozüyük ilçe halkı tarafından daha uygun bedelle tüketilmesinin engellenmesi gibi istenmeyen sorunların ortaya çıkacak olmasıdır.

Bozüyük Belediyesince Su Yönetimi Genel Müdürlüğü’ne bildirilen 2021 yılına ait Standart Su Dengesi Tablosu incelendiğinde su kayıplarının yıllık 3.274.325 m³ olduğu ve su kayıp oranının ise % 43,5 seviyelerinde olduğu görülmektedir. 2021 yılında ortaya çıkan bu verilere rağmen su kayıp kaçaklarıyla ilgili etkin bir çalışmanın yapılmadığı, su kayıplarının 2022 yılında artarak 3.895.677 m³/yıl olduğu ve su kayıp oranının ise %46.5 seviyelerine çıktığı görülmüştür. Söz konusu kayıp kaçak oranının sıfırlanması, bu mümkün olmasa bile en düşük seviyeye getirilmesi 2022 yılı verilerine göre 3.895.677 m³ su varlığı tasarrufu, önemli miktarda da finansal tasarruf edilmesini sağlayacaktır.

Bu kapsamda Bozüyük ilçesinin uzun dönem içme suyu arz güvenliğinin sağlanabilmesi için İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği çerçevesinde İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilenin de altında su kayıp oranının sağlanabilmesi

için çalışmaların yürütülmesi, bunun yanında su tasarrufuna yönelik bireysel olarak alınacak tedbirlere ilişkin hane halkı su kullanıcılarının bilinçlendirilmesi çok büyük önem arz etmektedir.

BULGU 5: Belediye Sınırları İçerisinde Eğlence Vergisine Tabi Faaliyet Gösteren İşyerlerine İlişkin Tahakkuk ve Tahsilatın Yapılmaması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda belirtilen ve belediye sınırları içinde yer alan bazı işletmelerin faaliyetleri eğlence vergisine tabi olmasına rağmen bu işletmeler adına mükellefiyet tesis ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un 18'inci maddesinde; verginin mükellefinin eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişiler olduğu belirtilmiş olup "İstisna ve muaflıklar" başlıklı 19'uncu maddesinde ise hangi eğlence faaliyetlerinden eğlence vergisinin alınmayacağı belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un 20'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerleri için eğlence vergisinin matrahı belirlenmiş olup, 21'inci maddesinde ise biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu ifade edilmiştir.

Ruhsat ve denetimden sorumlu müdürlükten alınan bilgiler doğrultusunda belediye sınırları içerisinde faaliyette bulunan alkollü içki satışı yapılan ve içilen lokanta olduğu, bu işletmelerin eğlence vergisine tabi faaliyette bulunmalarına rağmen bir çoğuna eğlence vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

İdarece verilen cevapta söz konusu yerlere yönelik eksik olan vergi tahakkuku ve tahsilatının yapılması için çalışmalara devam edildiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mükellefiyetin etkin vergilendirmeyi mümkün kılacak şekilde tesis edilmesi ve bunu sağlayacak kontrol mekanizmalarının oluşturulması, mevzuata uygun olarak belediye gelirlerinin artırılmasına katkı sunacaktır.

BULGU 6: Belediyece Hafriyat Harcının Yanında Hafriyat Döküm Ücreti Alınması

Gelir hesaplarının ve inşaat ruhsatlarının incelenmesi neticesinde, toprak hafriyat harcı alınmasına rağmen bu harcın alındığı yerlerden ayrıca belediye meclisi kararı gereğince hafriyat döküm ücreti alındığı fakat bu ücret karşılığında farklı herhangi bir hizmetin yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde, hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını belirlemek ve bu alanlarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak yetkisi belediyelere verilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İmar ile ilgili harçlar" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ile bu yerlerin tesviyesinin toprak hafriyatı harcına tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in imar ile ilgili harçlarda yer alan ifadelerden ne anlaşılması gerektiğini açıklayan 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, "*Zemin Açma: Gayrimenkul sahiplerince pis su mecralarının yapının bulunduğu sokaktaki lağım şebekesine veya varsa umumi fosseptiğe bağlanması veya elektrik, temiz su, P.T.T. hattı gibi teknik alt yapı hizmetlerinin götürülmesi amacı ile belediyelerce tespit edilecek esaslar dahilinde yol, kaldırım, meydan veya benzeri yerlerin kazanılmasıdır.*" şeklinde, Toprak Hafriyatı, "*Temel kazısı ile inşaat sahasında daha önceden mevcut olup da bu inşaat sebebiyle kaldırılması gereken yıkım artığı malzemenin belediyece gösterilecek yere dökülmesi ve bu yerlerin tesviyesi faaliyetlerinin bütünüdür.*" şeklinde tanımlanmıştır

Tüm bunların yanı sıra harçlar, kamu kurumları tarafından sunulan bazı hizmetlerden yararlananların, söz konusu hizmeti sunan kamu kurumuna ödediğı yasal tutarlar olarak tanımlanabilir. Bu tanımdan yola çıkıldığında, toprak hafriyat harcının konusunu oluşturan hafriyat ve molozlar için döküm yeri gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi hizmetlerinden yararlananlarca toprak hafriyat harcının ödenmesi gerektiğı ve aynı hizmet için farklı isim altında farklı bir ücretin alınmaması gerektiğı açıktır. Eğer hafriyat döküm ücreti 2872 sayılı Çevre Kanunu'un 8, 11 ve 12'inci maddesi uyarınca çıkartılan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve

Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği gereğince alınıyor ise Yönetmelik'in 8'inci maddesinde belediyeye verilen görev ve yetkilerin belediye tarafından yerine getiriliyor ve buna ilişkin maliyetlere katlanıyor olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede belediyece, Çevre Kanunu ve Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca herhangi bir faaliyette bulunmadığı, bölgede görevli hafriyat taşıyan araçlara yönelik takip sisteminin kurulmadığı, bu ve buna benzer herhangi bir gidere katlanılmadığı, sadece hafriyat dökülecek yerin belli edildiği ve gösterildiği, buna rağmen toprak hafriyat harcı alınan yerlerden ayrıca hafriyat döküm ücreti alındığı görülmüştür. Örneğin; 4 Eylül mahallesi 867 ada 40 parselde yer alan inşaat için yapılacak olan temel kazısı sebebiyle ruhsat aşamasında toprak hafriyat harcı hesaplanmış ve tahsilatı yapılmış olmasına rağmen aynı yer için hafriyat döküm ücreti de alınmıştır. Ayrıca, belediye gelir tarifesinde belirlenmiş olan araç başına hafriyat döküm ücretinin neye göre belirlendiği de anlaşılamamış, 2021 ve 2022 yıllarında idarece tahsil edilen hafriyat döküm ücreti tutarının KDV dahil toplam 1.015.846,00 TL olduğu görülmüştür.

Her ne kadar İdarece belediye ücret tarifesinde İmarla İlgili Harçlar Bölümünde "Zemin Açma ve Toprak Hafriyatı Harcı" ve "Hafriyat Döküm Ücreti" adı altında tarifelerin mevcut olduğu, gerekli tahsilatların yapıldığı, her iki tarifenin isimlerinde yer alan benzerlik haricinde uygulama sahaları ve içeriklerin birbirinden farklı olduğu ifade edilmiş ise aynı hizmete yönelik söz konusu bedelin Belediye Meclis Kararları uyarınca hesaplanıp tahsil ediliyor olmasıda işlemi hukuka uygun hale getirmek için yeterli değildir. Zira tüm kamu kurumları gibi belediyeler de ancak kanunlarda izin verilen durumlarda gelir toplayabilirler. Kanuni dayanağı olmadan veya kanunlarda belirtilen sınırların aşılmasıyla gelir toplanması mali mevzuat açısından uygun değildir. Kaldı ki İdarece bu ücretlerin karşılığı olan hizmetlerin birbirinden farklı olduğunu kanıtlayan bilgi ve belge sunulmamıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını belirlemek ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek yetki ve görevi belediyelerin olduğundan, Kanun koyucu döküm yeri gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi hizmetlerinin yerine getirilmesi karşılığında, bu hizmetten yararlananların belediyeye toprak hafriyat harcını ödemesini öngörmüştür. Bu maksatla alınan toprak hafriyat harcına ilaveten alınan hafriyat döküm ücreti mükerrerliğe sebebiyet vermektedir.

Sonuç olarak, Bozüyük Belediyesi tarafından sunulan hafriyat toprağı ve inşaat atıkları

için döküm yerlerinin gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi hizmetinden yararlananların ödemek zorunda olduğu toprak hafriyat harcıdır. Belediye meclisince belirlenen gelir tarifesi gereğince aynı amaçla ilaveten farklı bir ücret alınması mevzuata uygun bulunmamaktadır.

BULGU 7: Belediyeye Ait Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması

Bozüyük ilçesinde bulunan idareye ait 267.950 metre içme suyu, 196.661 metre atıksu ve 21.274 metre yağmursuyu alt yapı tesisi bulunmasına rağmen, bu altyapı tesislerinin verileri coğrafi bilgi sistemlerine aktarılmadığı görülmüştür.

20.03.2015 tarih ve 29301 sayılı resmi gazetede yayımlanan Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin Kurulması Ve Yönetilmesi Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesinde Kurum ve kuruluşların, üreticisi oldukları coğrafi verilerin, coğrafi veri setlerinin ve coğrafi veri servislerinin metaverisinin tam, güncel ve doğru olmasını sağlayacakları ifade edilmiştir.

Son dönemlerde dünya genelinde nüfus artışına bağlı olarak suya olan talebin artması, iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi vb. hususlar suyun kaynaktan aboneye kadar iletim ve dağıtımının verimli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel idareler ölçeğinde su kayıp, kaçaklarının etkin yönetimine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlıkları tarafından yukarıda bir örneği belirtilen düzenlemeler yapılmıştır.

Altyapı tesislerinin tümünün coğrafi bilgi sistemlerine tam olarak aktarılmasının muhtelif bulgulara konu ettiğimiz su kayıp kaçaklarıyla mücadeleden ayrı düşünülemeyeceği açıktır. Su kayıp kaçaklarında en önemli husus; mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi ve hidrolik modellemelerinin yapılmasıdır. Bu kapsamda idarelerin mevcut altyapı sistemlerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Veri Tabanı yapısına işlenmesi son derece önem arz etmektedir.

Su, kanalizasyon ve yağmursuyu gibi altyapı hizmetlerinde bulunan belediyeler mevcut altyapılarını işletirken gün aşırı bakım onarım faaliyetleri yürütmektedir. Mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde Coğrafi Bilgi Sistemine aktarılması, gerek bakım onarım faaliyetlerinin etkin ve ekonomik olarak yürütülmesine gerekse arıza vb. durumlarda etkin müdahale ile kesintisiz su temini ve atık su bertarafının sağlanmasına katkı sunmaktadır.

Mevcut altyapıların sağlıklı tespiti diğer altyapı kuruluşlarının da bakım onarım

faaliyetleri ile ileriye yönelik yapacakları yatırımların hızlı ve etkin planlanmasına olanak sağlayacaktır. Örneğin; ilçe merkezinde yapılacak büyük altyapı projelerinde (köprülü kavşak, alt geçit vb.) belediyeye ait altyapıların deplase edilmesinde (içme suyu, atık su ve yağmur suyu) ve diğer altyapı yatırımlarını gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunların çözülmesinde mevcut altyapının tespiti zaman, emek alan en önemli husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi durumlarda mevcut altyapıların en ekonomik ve hızlı şekilde yenilenmesi, mevcut altyapılara ait Coğrafi Bilgi Sistemleri verilerinin bulunması ile mümkün olacaktır.

Yeni yapılacak içme suyu, atık su ve yağmursuyu altyapı ile üstyapı tesislerinin planlanmasında, planlanacak olan tesislerin hidrolik hesaplarının hali hazırda işletilmekte olan tesislerin hidrolik hesaplarına etkilerinin belirlenmesi ve entegrasyonu önem teşkil etmektedir. Mevcut tesislerin Coğrafi Bilgi Sistemleri ortamına aktarılması bu etkileşimin daha hızlı ve etkin bir şekilde tespit edilmesine olanak sağlayacaktır. Bu sayede daha önce inşa edilmiş olan yapılar ile yeni yapılacak yapıların bir bütün halinde değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

İmalatı henüz gerçekleştirilmemiş altyapı ve üstyapı projelerinin Coğrafi Bilgi Sistemlerine aktarılmasıyla da mükerrer projelerin önüne geçilecek olup, daha önceden yapılmış projelerin imalat aşamasına geçmeden önce revizeye gerek olup olmadığının analizi yapılabilecektir.

Bu kapsamda yapılacak iş ve işlemlerin etkin olarak yürütmesinde sağlıklı Coğrafi Bilgi Sistemleri verilerinin olması ile iş ve işlemlerin etkin olarak yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

BULGU 8: Bordür Alımı Teknik Şartnamesinde Rekabeti Azaltıcı Koşullara Yer Verilmesi

Bozüyük Belediyesi 2022/621276 İhale kayıt numaralı Washbeton Bordür Alımı Teknik Şartnamesinde yapılan incelemelerde rekabeti azaltıcı koşullara yer verildiği görülmüştür.

18.07.2022 tarihinde yapılan 13.000 adet Washbeton Bordür Alımı ihalesinde yaklaşık maliyet 1.126.666,67 TL olup, açık ihale usulü ile yapılan ihalede alınan tek teklif tutarı 962.000 TL'dir. İşin yüklenicisi ile 08.08.2022 tarihinde sözleşme imzalanmış olup, işin süresi sözleşme imza tarihinden itibaren 60 takvim günüdür.

İşin teknik şartnamesinde alınacak malzemelerin paletli ve ambalajlı olarak Bozüyük'e

en fazla 45 km uzaklıkta fabrika sahasında ya da yüklenici stok sahasında kamyon üzerinde teslim edileceği belirtilmiştir.

Alınacak bordür taşlarının teslim süresi 60 takvim günü olduğundan Bozüyük ve mücaviri dışındaki tedarikçilerin bu sürede 45 km'lik bir çap içerisinde geçici depolama ve yükleme alanı oluşturarak İdarenin talebini karşılaması gerekecektir. Bu ise maliyetleri artırıcı rekabeti azaltıcı bir unsurdur.

Yapılan incelemelerde alınması öngörülen malzemenin tek bir seferde alınması durumunda bu malzemenin muhafaza edilebileceği uygun bir alanın bulunmaması nedeniyle partiler halinde alım yapıldığı görüldüğünden ve bordür alımlarının Belediyenin devamlılık arz eden işlerinden olduğundan, eşit şartlar altında daha rekabetçi koşulların oluşması ve daha uygun fiyatların alınabilmesi için Belediye tarafından uygun kapasitede bir depolama alanı oluşturularak ihale dokümanında rekabeti azaltıcı koşullara yer verilmemesi gerekmektedir.

BULGU 9: Akaryakıt Alım İşlemleri İle İlgili Süreçlerde Eksiklikler Bulunması

Bozüyük Belediyesi ihtiyacı olarak alımı yapılan akaryakıtlar ile ilgili 2022 yılı ihtiyacına yönelik olarak 23.11.2021 tarihinde yapılan 2021/687166 ihale kayıt numaralı ve 2023 yılı ihtiyacına yönelik olarak 07.12.2022 tarihinde yapılan 2022/119559 ihale kayıt numaralı ihalelerin benzer içerikteki doküman ve bu dokümanda yer verilen kontrol kabul süreçlerinde yapılan incelemelerde bazı eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

Tespiti yapılan hususlara aşağıda maddeler halinde yer verilmiştir.

-Yapılan incelemelerde Belediyenin kendisine ait akaryakıt depolama ve ikmal tesisi bulunmadığı görülmüştür.

Akaryakıt alım ihaleleri teknik şartnamelerinde akaryakıt ürünlerinin;

a) Yüklenicinin Bozüyük Belediyesi sınırları dahilinde (itfaiye garajına maksimum 8 km mesafelik sınırlar içerisinde bulunması istenilen) akaryakıt istasyonundan belediyeye ait araçların depolarına alınmak suretiyle, (kurşunsuz benzin ve otogazın tamamı ile yakıtı yetmeyen veya itfaiye garajında dağıtım aşamasında müsait olmayan araçların Motorin ihtiyaçlarının tamamlanması)

b) Yüklenicinin Belediye itfaiye garajına Pazar günleri hariç haftanın her günü saat 07:45-08:45 arasında akaryakıt vermek üzere göndereceği motorin tankeri ile ikmal yapılması suretiyle,

c) Yüklenicinin Belediye hizmet alanı sınırları içerisinde çalışma yapılan şantiye alanına tankerle nakliyesi suretiyle,

alınacağı ve nakliye, depolama vb. adlar altında ayrıca herhangi bir ücret ödenmeyeceği belirtilerek alım süreci tanımlanmıştır.

Akaryakıt teslimat yapısında yüklenicinin motorin teslimatı için Pazar hariç her gün Belediye itfaiye garajına akaryakıt tankeri göndererek ikmal yapması maliyetleri artırıcı bir işlemdir. Diğer yandan bu tip bir akaryakıt ikmal sürecini Bozüyük İlçe sınırları dışında yer alan bir bayi tarafından yerine getirilmesi için İlçede yer alan bir bayi ile anlaşması gerekeceğinden bu durum rekabeti de azaltıcı bir uygulamadır.

-İhale dokümanlarında Belediye itfaiye garajına motorin ikmal için gelecek tankerin dolmuş noktasında dolmuş yapıldıktan sonra tüm bölümlerinin mühürlenerek emniyet altına alınması, mühür numaralarının sevk irsaliyelerinde kayıt altına alınması ve teslimatta bu mühür numaraları kontrol edilmeden sevkiyatın yapılmayacağına yönelik bir hüküm bulunmamakta olup, bu eksikler teslim alınacak akaryakıtın kalitesi açısından risk potansiyeli oluşturmaktadır.

-İhale teknik şartnamelerinde tankerlerin akaryakıt dağıtımını yapabilmesi için; kalibre edilmiş ölçüm aracı bulunması ve elektronik olarak verilen akaryakıtın miktarının gözükmesi ve gerektiğinde idare kontrol personeli tarafından akaryakıt miktarına ilişkin ölçüm yapılabileceği belirtilmiştir.

Bu durumda akaryakıt ölçüm değerleri ikmal tankerindeki sayaç verilerine dayalı olarak belirlenmektedir.

Diğer yandan, yapılan incelemelerde ikmal yapılan tankerlerdeki sayacın elektronik değil işin şartnamelerine aykırı olarak mekanik olduğu görülmüştür.

10.09.2004 tarih ve 25579 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmeliğin Ölçüm Birimleri başlıklı 6’ncı maddesinde “Akaryakıt satışlarında metrik ton, kilogram ve 15 °C sıcaklığa göre düzeltilmiş olarak metreküp veya litre üzerinden işlem yapılır. Rafinericiler dahil, kullanıcılara kadar yapılacak olan akaryakıt teslimatlarında 15 °C sıcaklığa göre düzeltilmiş, standart hacim ölçüsü üzerinden teslimat yapılması esastır. Fuel-oil türlerinin teslimatları ise ağırlık ölçüsü üzerinden yapılır.” hükmü yer almaktadır.

Akaryakıt teslim sıcaklığının 15 °C sıcaklığın altında olması durumunda akaryakıt satıcısının zararı, 15 °C sıcaklığın üzerine çıkması durumunda ise tüketicilerin zararı söz

konusu olacağından akaryakıt ürünlerinin stok denetiminin doğru ve tam olarak yapılabilmesi için alış ve satışta uluslararası referans teslim derecesi olan 15 °C sıcaklığın esas alınarak düzeltilmiş hacim ölçüsü üzerinden sevk irsaliyeleri, alış-satış faturaları ve satış belgelerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

Ancak, tankerden verilen akaryakıtın hacmi sıcaklığına bağlı olarak değiştiğinden her teslimat gününde yüklenici tarafından teslim edilen akaryakıt ağırlığının tankerin yükleme alanına giriş ve çıkışında tartım yapılarak bulunması ve bu miktarın her sevkiyattan günlük alınacak akaryakıt numunelerinin analiz yapılması suretiyle bulunacak 15 °C sıcaklığa göre düzeltilmiş yoğunluk değerine bölünmesi suretiyle doğru hacim miktarının hesaplanması gerekmektedir. Mevcut sistemde haftanın 6 günü tanker ile ikmal yapıldığı dikkate alındığında sürecin yönetimi daha karmaşık bir hal almaktadır.

Teknik Şartnamenin Denetim Esasları başlıklı 3'üncü maddesi birinci fıkrasında; *“Kabul sırasında yapılacak her türlü analiz işlemlerine ait giderler yükleniciye aittir. Söz konusu Malın komisyonca yaptırılan analizi sonucu (09.04.2007 tarih ve 26488 sayılı Resmi Gazetenin Ulusal Marker Uygulama Faaliyetleri ve Ulusal Marker Teslimine İlişkin Usul ve Esaslara göre analiz yaptırılıp uygun raporu alındıktan sonra) teknik şartnameye uygun olmadığına karar verilmesi halinde akaryakıt teslim alınmayacak yükleniciye iade edilecektir. Yüklenici bu konuda kendisine yazılı olarak verilen talimat üzerine 5 (beş) gün içerisinde söz konusu mal değişimini ayrıca bir bedel istemeksizin yapmak zorundadır. Bu hususta bir gecikme olursa her türlü cezai sorumluluk yükleniciye aittir”* ve ikinci fıkrasında *“Destek Hizmetleri Müdürlüğü akaryakıt ürünleri ile ilgili incelemeyi ve tahlilleri yaptırmaya yetkilidir. Tahlil yapılması halinde, tahlil giderleri yüklenici tarafından karşılanacak veya yüklenicinin hak edişinden kesilecektir.*

Yüklenici vereceği akaryakıt ürünleri için sürekli kalite güvencesi sunacaktır. İdare gerekli gördüğünde; her cins petrol ürünü için yüklenici tarafından temin edilecek Standart numune kaplarından 3 şişe numune alarak bu numuneleri idare görevlisi ile Yüklenici petrol ürününü getiren yetkili elemanı huzurunda mühürlenecek ve etiketlenecektir. Bu etiket üzerinde petrol ürününün cinsi, sevk irsaliyesi numarası, sevk tarihi, getirilen tankerin plaka numarası ile idare ve yüklenicinin yetkili elemanlarının isim ve imzaları bulunacaktır. Alınan numunelerin TÜPRAŞ Spesifikasyonlarına uygun çıkmaması, numunelerde pislik, su vb artık ve yabancı maddeler bulunması hallerinde teslim edilen parti malın tümü Yüklenici tarafından geri alınarak aynı miktarda yenisi ücretsiz olarak teslim edilecektir. Araçlardan boşaltılmayan ve uygun olmayan tüketilmiş yakıt için herhangi bir ücret ödenmeyecek olup,

Bu durumda tahlil ücreti ve birlikte araçlarda oluşacak hasar ve zararın giderilmesi için yapılacak masraflar da Yükleniciden tahsil edilecektir.” şeklinde düzenlemelere yer verilse de yapılacak analizlerin idarenin gerek görmesine bağlı olması da bu analizlerin periyodik olarak yapılmasını engellemektedir. Ancak yapılan incelemelerde numune alma ve analiz süreçlerinin sağlıklı olarak işletilmediği görülmüştür.

-Haftanın 6 günü tankerle ikmal yapıldığından akaryakıt fiyatlarındaki her artış nedeniyle fiyat farkı ödenmek durumunda kalınmaktadır. Belediyenin toplu alıma imkan verebilecek bir depo tesisi bulunması durumunda akaryakıt fiyatlarındaki artışlardan etkilenme oranı da azalabilecektir.

Belediyenin devam eden akaryakıt alımları ile ilgili olarak; işin teknik şartnamesine uygun şekilde ikmal işlemlerinin elektronik sayaçlı tanker ile yapılması, başta ulusal marker uygunluğu olmak üzere diğer tüm yapılması gerekli testlerle ilgili numune alma ve analiz süreçlerinin periyodik hale getirilmesi ve bu süreçlerin yakından takibinin yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, Belediyenin daha uygun fiyatlı akaryakıt temin edebilmesi, fiyat artışlarından daha az etkilenmesi ve kalite kontrol süreçlerinin daha sağlıklı olarak takip edilebilmesi için özellikle motorinde kendisine ait bir akaryakıt depolama ve ikmal tesisinin yapımına yönelik tedbirlerin alınması da gerekmektedir.

BULGU 10: Geliştirme Alanı Vasfı Taşıyan Bölgelerde Teknik Altyapı Bedeli Alınmadan Yapı İzni Verilmesi

İdarenin gelir hesapları ve inşaat ruhsatları üzerinde yapılan incelemelerde; geliştirme alanı vasfı taşıyan ve hali hazırda yol, su ve kanalizasyon gibi altyapının bulunmadığı imarlı yerlere “Teknik Altyapı Bedeli” tahsil edilmeden inşaat ruhsatı (yapı izni) verildiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu’nda yapı ruhsatı konusunda açıklamalara yer verilmiş, Kanun’un 21 ve 22’nci maddelerinde yapı ruhsatı ve ruhsat alma şartları ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Bir sonraki madde olan “Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı” başlıklı 23’üncü maddesinde ise özel ve istisnai bir düzenleme yapılmış ve iskân hudutları içinde olup da “*imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda yapı izni verilebilmesi*” için gereken

şartlar detaylı bir şekilde düzenlenmiştir.

Söz konusu maddede, mezkûr sahalarda yapı izni verilebilmesi için ilgili sahanın yol, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması zorunlu tutulmuştur. Teknik alt yapısı henüz tamamlanmamış olan yerlerde ise; ancak belli şartlar dâhilinde yapı izni verilebileceği belirtilmiş, bu kapsamda ya ilgili idarenin izni ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak teknik alt yapının ilgili kişilerce yaptırılması ya da parselleri hizasına rastlayan ve hissesine düşen teknik alt yapı bedelinin İdareye ödenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde yapı ruhsatı alınırken yol ve kanalizasyon yapımı için "Teknik Altyapı Bedeli" alınması öngörülmüş ancak bu bedel "Geliştirme Alanları" ve "Bu alanlarda hali hazırda yol ve kanalizasyon tesisi bulunmayan yerler" ile sınırlandırılmış, teknik alt yapısı tamamlanmış yerleşik alanlar kapsam içerisinde zikredilmemiştir.

Dolayısıyla geliştirme alanı olan imarlı yerlerden, teknik alt yapı bulunup bulunmadığına bakılarak teknik alt yapı bulunmayan alanlarda inşa edilecek yeni yapılardan teknik alt yapı bedeli alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde; geliştirme alanı vasfı taşıyan örneğin; 2022 yılında Yeşilkent Mahallesi 1155/2 ve 1156/14 ada/parselde yeni bina inşaatı için ruhsat (yapı izni) başvurusunda bulunulmuş fakat anılan yerin herhangi bir altyapısı bulunmamasına rağmen başvuru sahiplerinden teknik altyapı bedeli alınmadan inşaat ruhsatı (yapı izni) verildiği görülmüştür.

Konuya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan ve tüm belediyelerle birlikte Bozüyük Belediyesine de gönderilen 10.03.2020 tarih ve 14399437-010.06.02-E.60063 sayılı yazıda "...teknik altyapısı tamamlanmış meskun sahalarda 3194 sayılı Kanun'un 23 üncü maddesine dayanılarak teknik altyapı bedelinin alınmaması gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu yazıdan anlaşılacağı üzere geliştirme alanı olup da teknik alt yapısı tamamlanmamış yerlerden ise teknik altyapı bedeli alınması gerektiği açıktır.

Açıklamalarda belirtildiği üzere alt yapısı olmayan yerlere yapı izni verilmesi için bazı şartlar getirilmiştir. Hem bulgu metninde hem de İdarenin vermiş olduğu cevabi yazıda; yolu, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısı henüz yapılmamış olan yerlerde, ilgili idarenin izni halinde ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak yaptırılana veya parselleri hizasına rastlayan ve Yönetmelikte belirtildiği şekilde hissesine düşen teknik alt yapı bedelinin

%25 peşin ödeyip geri kalan %75'ini alt yapı hizmetinin ilgili idaresince tamamlanacağı tarihten en geç altı ay içinde ödemeyi taahhüt edenlere yapı ruhsatı verileceğine ilişkin şartlar konulmuştur. İdarece yapı izni verilirken her ne kadar yapı sahibinden genel bir taahhüt alınmış olsa da taahhüt karşılığında yapı izni verilebilmesi için teknik alt yapı bedelinin yüzde 25'inin peşin alınması gerekmekte olup, buna ilişkin teknik altyapı bedelinin yüzde 25'inin peşin alındığına dair bir bilgi ve belge sunulmamıştır. Ayrıca İdare cevabında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda belirtilen harcamalara katılma paylarına yönelik, katılma paylarının hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra tahakkuk ettirilmesi gerektiğinden bahsedilse de raporun diğer bir bulgu konusu da İdarece harcamalara katılma paylarının tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığına yöneliktir.

Sonuç olarak, yukarıda detaylı bir şekilde anlatıldığı üzere İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde özel bir düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenlemeye göre geliştirme alanlarında bulunan ve teknik altyapısı olmayan yapılar için ruhsat başvurusunda bulunan kişilerden yapı izni almanın şartı olarak teknik altyapı bedelinin alınması gerekmektedir.

BULGU 11: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Müteahhitlerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılardan yapı kullanma izni harcının alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İmar ile ilgili harçlar*" başlıklı 80'inci maddesinde; "*İmar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceği*" ifade edilmiş olup anılan Kanun'da bina inşaat harcından istisna edilenler arasında inşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar sayılmış, fakat aynı idarelerin yaptığı veya yaptırdığı inşaatlara ilişkin bu yapıların yapı kullanım izin belgesi harcından istisna edildiğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Bunun yanında Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'ne ekli Tip İdari Şartnamelerin "*Teklif fiyata dahil olan giderler*" başlıklı maddesinde, "*İsteklinin sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödeyeceği yapı kullanım izin belgesi giderlerinin teklif fiyata dahil olduğu*" ifade edilmektedir.

Bu hükümlere göre, yapı kullanma izni verilmesi işlerinin yapı kullanma izni harcına tabi tutulması ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin bu Kanun'a göre

gerçekleştirdikleri yapım işlerinde, yapı kullanım izin belgesi giderleri ve benzeri giderlerin yükleniciler tarafından Belediyeye ödenmesi gerekmektedir.

Ancak, Mülkiyeti il özel idarede bulunan taşınmazlar ile bu taşınmazlara yapılan bina inşaatı ve bunların kullanılması 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu gereğince her türlü harçtan muaf tutulduğu için mülkiyeti bu idareye ait olmayan taşınmazlara yapılan veya yaptırılan binalar ile özel idare dışındaki kamu idarelerince yapılan veya yaptırılan binalara yönelik yapı kullanım izni harcının alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede kamu kurum ve kuruluşlarına verilen örneğin; 31.12.2021 tarih ve 256/10 nolu, 09.06.2022 tarih ve 261/02 nolu yapı kullanım izni belgeleri nedeniyle yükleniciler adına tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izin belgesi harcının tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Bu itibarla, kamu kurum ve kuruluşlarına verilecek yapı kullanım izin harcı tarifesinin belirlenerek tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: Organize Sanayi Bölgesi Kanununa Göre Belediyeye Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması

Bozüyük Belediyesi mücavir alanda yer alan OSB’de, OSB tüzel kişiliği tarafından firmalara işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş fakat söz konusu ruhsatların harcı belediye hesabına yatırılmamıştır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4’üncü maddesinde, yürürlüğe giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşaatı ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verileceği ve denetleneceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye hesabına yatırılacağı ifade edilmektedir.

Belediye sorumluluğundaki alanda bir adet OSB yer almaktadır. Bu OSB’de yer alan faal firma sayısı 2022 yılında 44 adettir. Bozüyük OSB’de yer alan 44 firma için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş fakat 2022 ve bundan önceki yıllarda belediyeye OSB’den herhangi bir ruhsat harcı bedeli gönderilmemiştir.

Belediye mücavir alanında yer alan Organize Sanayi Bölgelerindeki iş yeri açma ve çalışma ruhsatı harçlarıyla ilgili olarak OSB tüzel kişiliğine yazılan yazının takibinin ve

mevzuat hükümlerine uygun olarak gereğinin Bozüyük Belediyesince yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Su Güvence Bedellerinin Abonelere İadesi Sırasında Güncellenmemesi

Su aboneliği depozito ücretlerinin Belediye gelir tarifesinde sabit bedel olarak belirlendiği ve abonelik esnasında alındıktan sonra iadesinde ise herhangi bir güncelleme yapılmadan aynı bedelin iadesinin gerçekleştirildiği görülmüştür.

Güvence bedeli alınması ve iadesine ilişkin hususlar; Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre, belediyeler, başvuru sahiplerinin su ve atıksu hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceklerdir. Abonelerden güvence bedelinin ödeme şekli ve yöntemi gibi hususlar sözleşme kapsamında açıkça belirtilmek şartıyla serbestçe belirlenebilecektir. Güvence bedeli, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarj edilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirlenmelidir. Kademeli tarife uygulanması durumunda ise başvuranın tarifesindeki en alt kademe esas alınmalıdır. Abonelik sözleşmesi sona eren abonenin güvence bedelinin iadesinde ise; nakit tahsil edilen güvence bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncellenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Bozüyük Belediye Meclisince karara bağlanan gelir tarifesinde; abonelik esnasında alınmak üzere mesken, ticarethane, inşaat gibi abone gruplarına göre sabit depozito ücreti (güvence bedeli) belirlendiği ve abonelerden bu tutarlar üzerinden güvence bedeli tahsil edildiği ancak, aboneliğin sona ermesiyle başlangıçta tahsil edilen güvence bedelinin güncellenmeden iade edildiği görülmüştür.

Sonuç olarak su aboneliği esnasında alınan depozito (güvence) bedelinin ya belli bir m³ su bedeli üzerinden alınması ve iadesinin de iade tarihindeki m³ su bedeli üzerinden yapılması, ya da sabit belirlenen su güvence bedelinin zamanı geldiğinde TÜFE oranıyla güncelleme yapılarak iadesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 14: Su ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Paylarının Alınmaması

Bozüyük Belediyesi'nce su ve kanalizasyon tesislerine yönelik yeni hat ve tadilat gibi harcamalarda bulunulmasına karşın bu tesislerin harcamalarına katılma paylarının alınmadığı görülmüştür.

Belediyeler tüzel kişiliği haiz yerel yönetim ve hizmet birimleri olup, yerel kamu hizmetlerini ifa ederler. Bu yönetimlerin kendilerinden beklenen hizmetleri ifa edebilmeleri için birtakım gelirlerinin bulunması veya hizmetler için yaptıkları harcamalara, bu hizmetten yararlanan kişilerin de katılması gerekir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanan kişilerin, bu hizmetler için yapılan harcamalara katılımı düzenlenmiştir.

Mezkur Kanununun 87'nci maddesinde belediyelerce yeni kanalizasyon tesisi yapılması, mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi hallerinde bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, kanalizasyon harcamalarına katılma payı alınacağı, payın hesabında iki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise o yola ait kanalizasyon giderlerinin nazara alınacağı ifade edilmiştir.

88'inci maddesinde Belediyelerce yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması, mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslahı (yenileme, genişletme vb.) halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, su tesisleri harcamalarına katılma payı alınacağı birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunluklarının esas alınacağı ifade edilmiştir.

Payların tahakkuk şekli, zamanı, ilanı ve tahsiline ilişkin açıklamalar Kanununun 90'ıncı, 91'inci, 92'nci ve 93'üncü maddelerinde yapılmıştır.

Ayrıca 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları İle İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payı ile ilgili daha detaylı açıklamalar yapılmıştır. Yönetmeliğin 16'ncı maddesinde Harcamalara Katılma Payı bina ve arsalarda vergi değerinin % 2'sini geçmeyeceği, 21'inci maddesinde Harcamalara Katılma Payının hesaplanmasında, gayrimenkulün vergi değerinde tahakkuktan sonra meydana gelen değişikliklerin nazara alınmayacağı açıklanmıştır.

Bunun yanında Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve

Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde ilk su abonelik işlemi için yapı kullanma izni ve harcamalara katılım payının ödenmesi dışında başkaca bir şart aranmayacağı belirtilerek üçüncü bir mevzuat olarak burada da harcamalara katılma payının ödenmesinden bahsedilmiştir.

Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğünden alınan verilere göre Kanun'un 87'nci ve 88'inci maddesinde anlatıldığı şekliyle ve bu maddelerin uygulanmasına yönelik su ve kanalizasyon tesislerine ilişkin 2018-2022 yıllarını kapsayan son 5 yılda toplam 20.932 metre atıksu ve 16.116 metre içme suyu yeni hat çalışması belediyece yapılarak harcamada bulunulmuş ve vatandaşın hizmetine sunulduğu görülmüştür. Fakat bu harcamalara ilişkin katılma paylarının hizmetlerden faydalanma esasına göre anılan Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak alınması gerekirken, hiç alınmayarak tahakkuk ve tahsilatına yönelik çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak katılma paylarının kamu idaresince ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde hizmetten faydalanma esası çerçevesinde, şekil şartlarına uygun şekilde ve öngörülen zaman ve bedelle tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilerin Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Müdürlüklerle gerekli yazışmaların yapıldığı ve önemli bir yol alınamamış olduğu görülmüş olup, konuya tekrar "İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması" başlığı ile raporun Diğer Bulgular bölümünün 2. bulgusu olarak yer verilmiştir.
Taşınmazlara İlişkin Amortisman Kayıtlarının Hatalı Yapılması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Tapu müdürlüğünden alınan belediyeye ait taşınmaz kayıtları ile belediye kayıtları eşleştirme işlemine başlanmış olup çalışma devam etmektedir. Konu farklı bir şekilde ele alınmış ve "Maddi Duran Varlıklar İçin Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması" başlığı ile bulguya Raporun Denetim Görüşünün Daynakları bölümünde 1 numaralı bulgu olarak yer verilmiştir.